

Sygn. akt I C 149/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 stycznia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Tadeusz Bulanda

Protokolant: sekretarz sądowy Agnieszka Skolimowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 stycznia 2019 r. w Warszawie

sprawy z powództwa M. C.

przeciwko Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Aresztu Śledczego (...) i Dyrektorowi Aresztu Śledczego (...)

o zapłatę

I. Oddala powództwo;

II. Nie obciąża M. C. kosztami procesu i kosztami sądowymi.

Sygn. akt I C 149/16

UZASADNIENIE

W dniu 27 stycznia 2016 roku M. C. skierował pozew przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Dyrektora Aresztu Śledczego (...) i Dyrektora Aresztu Śledczego (...) domagając się zasądzenia:

1. od Skarbu Państwa – Aresztu Śledczego (...) odszkodowania w wysokości 30 000 zł za brak pomocy medycznej, brak pomocy stomatologicznej, straty w postaci pogorszenia się stanu zębów, nie przespanych z powodu bólu zębów nocy, lekceważącego podejścia służby zdrowia, nerwy, lęki, niepokój, niewyobrażalny stres, brak pomocy i bezradność, która odbiła się na jego psychice;
2. od Skarbu Państwa – Aresztu Śledczego (...) odszkodowania w wysokości 30 000 zł za brak pomocy lekarskiej, nieprawidłowe leczenie stomatologiczne, ból zadany przez dentystę, lekceważące podejście do lekarzy i brak pomocy dermatologicznej;
3. od Skarbu Państwa – Aresztu Śledczego (...) kwoty 5 000 zł za złe warunki sanitarne, dotyczące brudu i syfu w łazienkach i narażenie na choroby, np. grzyba na stopach;
4. od Skarbu Państwa – Aresztu Śledczego (...) kwoty 5 000 zł za naruszenie korespondencji prywatnej i odsyłanie korespondencji do nadawcy;
5. od Skarbu Państwa – Aresztu Śledczego (...) kwoty 7 500 zł za nie wyrażanie zgody na skorzystanie z odżywek, co uniemożliwia rozwój fizyczny, do którego dąży ciężkimi ćwiczeniami, za oszukane jedzenie, które nie zapewnia odpowiednich wartości.

Jednocześnie powód wniósł o obciążenie pozwanego kosztami procesu (pозew, k. 3#6).

W uzasadnieniu powód podniósł, że w dniu 2 marca 2015 r. został osadzony w Areszcie Śledczym (...) w oddziale(...) w celi przejściowej, gdzie nabawił się wszy ubraniowych, śwędzenia, plam na skórze, wymiotów z krwią. Na śwędzenie

przypisano maść, która była nieskuteczna, a powód drapaniem doprowadził do ran na skórze. Zlecono USG i gastroskopię, jednak do 22 czerwca 2015 r. powodowi zrobiono tylko USG. Nadto powód w dniu 22 czerwca 2015 r. zapisał się do stomatologa z uwagi na ból zęba, jednak nie został przyjęty. W dniu 7 września 2015 r. powód został przewieziony do Aresztu Śledczego (...) na oddział (...) i niezwłocznie zapisał się do dentysty z uwagi na ból dwóch zębów. Stomatolog nie stwierdził żadnych nieprawidłowości w jednym z zębów. Wedle powoda strasznie zaczęły psuć mu się zęby, jeden z nich pękł i zalecono jego wyrwanie. W ocenie powoda w zakresie leczenia stomatologicznego powód został potraktowany tragicznie i lekceważąco. Podniósł, że w Areszcie (...) nie udzielono mu opieki stomatologicznej, zaś w Areszcie (...) miał problemy dermatologiczne spowodowane złymi warunkami sanitarnymi. Łaźnie w AŚ (...) są w stanie krytycznym: kotary prysznicowe porasta grzyb, odpływy są pozapychane, brakuje kranów, a z kilku z nich nie leci woda. Podniósł też, że warunki mieszkalne nie spełniają wymogów metrażu. Podniósł, że w dacie wniesienia pozwu przebywa w celi o powierzchni 9 m⁽²⁾ z 3 osobami, zaś w AŚ (...) 4 osoby dysponowały 12 m⁽²⁾ w sytuacji, gdy zgodnie przepisami powinno to być 4 m⁽²⁾ na jedną osobę. Nadto podniósł, że otrzymuje otwarte listy. Od września stara się też o suplement diety – odżywkę białkową, jednak nie otrzymuje na nią zgody, a posiłki wydawane w areszcie nie są pełnowartościowe. Powód podniósł, że wszystkie te okoliczności odbiły się na jego psychice (pozew – k. 3-6).

W piśmie procesowym z dnia 29 stycznia 2016 r. powód sprostował uzasadnienie w zakresie powierzchni pomieszczeń w aresztach i wskazał, że w AŚ (...) powierzchnia wynosi 8,40 m⁽²⁾, natomiast w AŚ (...) powierzchnia wynosi poniżej 12 m⁽²⁾, zaś zgodnie z przepisami na jedną osobę winno przypadać 3 m⁽²⁾. Ponadto powód wskazał, że miejsce spacerów w AŚ (...) (Pole nr 2) ma wymiary 5,80 m x 9,6 m na 7 osób (k. 19).

W piśmie z 22 marca 2016 r. powód zarzucił pozwanemu dodatkowo, że sfałszowano w książeczce zdrowia wpis o odmowie uczęszczania do stomatologa w Areszcie (...) i Areszcie (...), sfałszowano wpisy o leczeniu stomatologicznym wieloetapowym od września do grudnia 2016 r., utrudnianie i nie organizowanie przez wychowawców w Areszcie (...) zajęć resocjalizacyjnych, zastraszanie izolacją i wnioskami karnymi, utrudnianie kontaktu z rodziną (k. 32).

Skarb Państwa – Dyrektor Aresztu Śledczego (...) wniósł o oddalenie powództwa w całości jako oczywiście bezzasadnego, zasądzenie od powoda kosztów postępowania i zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany wskazał, że powodowi została zapewniona należąca, tj. zgodna z zasadami sztuki i w miarę możliwości pozwanego, opieka medyczna w stopniu lepszym niż przeciętnemu obywatelowi (odpowiedź na pozew – k. 88-89).

Skarb Państwa – Dyrektor Aresztu Śledczego (...) wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany zaprzeczył, iżby powód przebywał w celach, w których na jednego osadzonego przypadłoby mniej niż 3 m⁽²⁾. Pozwany podniósł, że wszystkie cele były należycie wyposażone w sprzęt kwaterunkowy, zaś przepisy nie wskazują normatywu powierzchni pól spacerowych. Pozwany podniósł nadto, że powód otrzymywał w Areszcie Śledczym (...) właściwe wyżywienie i opiekę medyczną, a funkcjonariusze i pracownicy cywilni aresztu odnosili się do powoda z poszanowaniem jego godności osobistej i zachowaniem zasad humanitaryzmu (odpowiedź na pozew – k. 92-93).

Na rozprawie w dniu 19 stycznia 2017 roku powód wskazał, że domaga się odszkodowania związanego ze zniszczeniem zębów w kwocie 30 000 zł wyjaśniając, że przez działanie personelu Aresztu Śledczego (...) i Aresztu Śledczego (...) stracił 13 zębów, a koszt wstawienia jednego zęba wynosi około 3 500 zł. Dalej podniósł, że domaga się kwoty 45 000 zł tytułem zadośćuczynienia lub odszkodowania za zarażenie świerzbem i wszami ubraniowymi, nie udzielenie pomocy przez stomatologa w Areszcie Śledczym (...), częściowe udzielenie pomocy w Areszcie Śledczym (...), brak pomocy dermatologicznej w Areszcie Śledczym (...), złe warunki sanitarne w łaźniach, za mały metraż cel w obu aresztach, nie spełniające norm gramatury i wartości odżywczych jedzenie w Areszcie Śledczym (...) oraz brak zgody w Areszcie Śledczym (...) na korzystanie z suplementów diety i gum do rehabilitacji. Powód domagał się łącznie kwoty 75 500 zł (protokół rozprawy – k. 251-252).

Stanowisko pozwanego przed zamknięciem rozprawy nie uległo zmianie.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

M. C. w okresie od 4 marca 2015 r. do 22 czerwca 2015 r. był osadzony w Areszcie Śledczym (...), od 22 czerwca 2015 r. do 8 września 2015 r. w Areszcie Śledczym (...), zaś od 8 września 2015 r. do września 2016 r. w Areszcie Śledczym (...).

W Areszcie Śledczym (...)M. C. przebywał w następujących celach:

1. od 4 marca 2015 r. do 6 marca 2015 r. – pawilon (...), cela nr (...) o pow. 12,65 m⁽²⁾;
2. od 6 marca 2015 r. do 7 marca 2015 r. – pawilon (...), cela nr (...) o pow. 12,64 m⁽²⁾;
3. od 7 marca 2015 r. do 10 marca 2015 r. – pawilon (...), cela nr (...) o pow. 12,65 m⁽²⁾;
4. od 10 marca 2015 r. do 11 marca 2015 r. – pawilon (...), cela nr (...) o pow. 12,59 m⁽²⁾;
5. od 11 marca 2015 r. do 13 marca 2015 r. – pawilon(...), cela nr (...) o pow. 12,69 m⁽²⁾;
6. od 13 marca 2015 r. do 18 marca 2015 r. – pawilon (...), cela nr (...) o pow. 12,02 m⁽²⁾;
7. od 18 marca 2015 r. do 22 czerwca 2015 r. – pawilon (...), cela nr (...) o pow. 12,68 m⁽²⁾.

Powierzchnie placów spacerowych w pawilonach (...),(...) i (...) wynoszą od ≈ 34 m⁽²⁾ do ≈ 38 m⁽²⁾~. Poszczególne grupy osadzonych odbywają spacery na placach zgodnie z godzinowym rozkładem dnia, według oddzielnie opracowanych i aktualizowanych planów spaceru (informacja – k. 74-75).

M. C. został przyjęty do Aresztu Śledczego (...) w dniu 4 marca 2015 r. W dniu 5 marca 2015 r. odmówił zgody na wykonanie przeglądu stomatologicznego (k. 130). W dacie przyjęcia do jednostki M. C. nie miał trzech zębów, pojawiały się u niego ubytki, odsłaniało przyzębie. Zgłaszał on problemy skórne, świąt, wysypkę; zostały zaordynowane stosowne leki (zeznania powoda – k. 254).

W trakcie pobytu w Areszcie Śledczym (...)M. C. usunięto trzy zęby i rozpoczęto leczenie kolejnego (opinia biegłego stomatologa – k. 469). M. C. został skierowany na konsultacje dermatologiczne, otrzymał maść na zmiany skórne, a ostatecznie antybiotyki.

W trakcie pobytu w Areszcie Śledczym (...) M. C. przebywał w następujących celach:

1. od 8 września 2015 r. do 19 października 2015 r. – pawilon (...), cela nr (...) o pow. 9,72 m⁽²⁾;
2. od 19 października 2015 r. do 17 listopada 2015 r. – pawilon (...), cela nr (...) o pow. 9,72 m⁽²⁾;
3. od 17 listopada 2015 r. do 4 grudnia 2015 r. – pawilon (...), cela nr (...) o pow. 9,72 m⁽²⁾;
4. od 4 grudnia 2015 r. 11 lutego 2016 r. – pawilon (...), cela nr (...) o pow. 9,72 m⁽²⁾;
5. od 11 lutego 2016 r. do 1 marca 2016 r. – pawilon (...), cela nr (...) o pow. 9,72 m⁽²⁾;
6. od 1 marca 2016 r. do 23 marca 2016 r. – pawilon (...), cela nr (...) o pow. 9,72 m⁽²⁾;
7. od 13 marca 2016 r. do 18 maja 2016 r. – pawilon (...), cela nr (...) o pow. 9,72 m⁽²⁾;
8. od 18 maja 2016 r. do 31 maja 2016 r. – pawilon (...), cela nr (...) o pow. 9,72 m⁽²⁾;

9. od 31 maja 2016 r. do 8 lipca 2016 r. – pawilon (...), cela nr (...) o pow. 5,07 m⁽²⁾;

10. od 8 lipca 2016 r. do (co najmniej 16 sierpnia 2016 r.) – pawilon (...), cela nr (...) o pow. 5,07 m⁽²⁾ (bezsporne: odpowiedź na pozew – k. 52).

Cele w pawilonach mieszkalnych Aresztu Śledczego (...), w których przebywał M. C. wyposażone były w sprzęt kwaterunkowy przewidziany w przepisach dotyczących warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Sprzęt kwaterunkowy był sprawny technicznie. M. C. realizował uprawnienie do codziennego spaceru na placach spacerowych. Był on zakwaterowany w pawilonach (...) i (...), do których przynależy po 10 placów spacerowych: place nr (...) i (...) mają pow. 42,64 m⁽²⁾, zaś place nr (...) – pow. 20,80 m⁽²⁾ każdy (notatka służbowa – k. 97-98).

W Areszcie Śledczym (...) M. C. otrzymywał wyżywienie o wartości dziennej właściwej dla przysługującej mu diety wyżywienia („L” – lekkostrawna). Otrzymywał trzy razy dziennie napój i posiłki, w tym co najmniej jeden posiłek gorący. Posiłki przygotowywane były zgodnie z systemem HACCP, jak również poddawane były kontroli pod względem przydatności do spożycia, jakości sprzętu, wagi porcji, temperatury oraz smaku (notatka – k. 99-100).

M. C. miał zapewnioną opiekę medyczną stopnia podstawowego i specjalistycznego, adekwatną do zgłaszanych skarg, problemów i objawów. Przyjmowany był zgodnie z harmonogramem przyjęć w oddziałach mieszkalnych (notatka służbowa – k. 102-106).

W Areszcie Śledczym (...) M. C. zgłosił się do stomatologa w dniu 14 września 2015 r. W okresie do 13 lipca 2016 r. odbył łącznie 18 wizyt stomatologicznych oraz odmówił zgody na wizyty w dniach: 30 marca 2016 r., 19 maja 2016 r. i 29 czerwca 2016 r. (notatka służbowa – k. 102-106).

M. C. korzystał z konsultacji dermatologicznych z powodu świądu skóry. W czasie badania w dniach 10 września 2015 r., 7 stycznia 2016 r. i 7 kwietnia 2016 r. nie stwierdzono u niego zmian skórnych i nie było wskazań do dalszej diagnostyki. W dniu 15 lipca 2016 r. stwierdzono u M. C. epizod pokrzywki ze świądem, zastosowano leczenie, po którym stwierdzono poprawę (notatka służbowa – k. 102-106).

M. C. składał do Dyrektora AŚ (...) prośby o wydanie talonu na odżywkę. Za każdym razem był ważony i określano jego BMI, które wskazywało, że jego waga jest prawidłowa. Z uwagi na opinię lekarza (brak bezwzględnych wskazań medycznych) M. C. nie otrzymał zgody na przyjmowanie odżywek.

W okresie od 1 września 2015 r. do 30 kwietnia 2016 r. do Zespołu do spraw Skarg Osób Pozbawionych Wolności Centralnego Zarządu Służby Więziennej wpłynęło łącznie 21 skarg powoda. W związku ze skargami z dnia 15 grudnia 2015 r., 21 grudnia 2015 r., 19 stycznia 2016 r. i 23 marca 2016 r. Centralny Zarząd Służby Więziennej prowadził czynności wyjaśniające zasadność zarzutów pod adresem administracji Aresztu Śledczego (...). Pozostałym skargom nadano bieg, przekazując je zgodnie z właściwością Dyrektorowi Aresztu Śledczego oraz Dyrektorowi Służby Więziennej w W. (informacja – k. 80, kopie skarg – k. 81-84).

W dniu 15 stycznia 2016 r. M. C. zwrócił się do Sądu Penitencjarnego o udzielenie przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności z powodu ważnych względów zdrowotnych, tj. konieczności leczenia stomatologicznego w warunkach wolnościowych (wniosek – k. 2 akt o sygn. (...)).

Postanowieniem z dnia 2 marca 2016 r. Sąd Okręgowy w Warszawie, XI Wydział Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych, postanowił odmówić udzielenia skazanemu M. C. przerwy w odbywaniu kary. W uzasadnieniu Sąd wskazał, że z opinii lekarskiej Szpitala Aresztu Śledczego (...) z dnia 24 lutego 2016 r. o stanie zdrowia osoby pozbawionej wolności wynika, że ogólny stan zdrowia skazanego jest dobry. W zakresie opieki stomatologicznej, w dniu 15 lutego 2016 r. wykonano u osadzonego przegląd stomatologiczny i stwierdzono, że zęby 24, 26, 27, 14, 16 i 18 należy usunąć, natomiast zęby 17, 25, 27, 46, 47 i 48 wymagają leczenia. Leczenie mogło zostać

przeprowadzone w Areszcie Śledczym (...). Zdaniem Sądu, treść opinii o stanie zdrowia skazanego i zawarte w niej wnioski oraz ustalenia dokonane przez Sąd jednoznacznie wskazywały na brak przesłanek do udzielenia przerwy w wykonywaniu kary pozbawienia wolności. Pobyt w Zakładzie Karnym nie zagrażał jego życiu, nie stanowił też poważnego niebezpieczeństwa dla jego zdrowia (postanowienie – k. 62 akt o sygn. (...)).

Już w momencie trafienia do AŚ (...) M. C. nie miał zdrowych zębów. Nie miał już wtedy 4 zębów (36, 37, 44 i 11), które zostały zastąpione półmostem opartym na zębie 21. Wsparcie półmostu na jednym zębie doprowadziło do przecięcia zęba 21. W AŚ (...) wykonano u niego ekstrakcję trzech zębów i założono opatrunek na czwartym zębie. Wg stanu na 3 listopada 2015 r. u M. C. było prowadzone leczenie zębów 35, 46 i 47 oraz były już usunięte zęby 15, 23, 36 i 45. Taki stan uzębienia świadczy o występowaniu u M. C. kwitnącej próchnicy, która wynika z uwarunkowań genetycznych – skłonności do próchnicy oraz jakości zabiegów higienicznych (mycia zębów) (opinia biegłego lekarza stomatologa – k. 469-473, 566-569).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, opinii biegłego stomatologa oraz opinii uzupełniającej, a także na podstawie dowodów z zeznań świadków K. H., J. P. i A. D. oraz w części z zeznań świadków M. K. i K. K..

Sąd nie znalazł podstaw do zakwestionowania wartości dowodowej dokumentów. Opinia biegłego stomatologa jest fachowa i rzetelna.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadka A. D. w zakresie, w jakim potwierdził oni warunki bytowe i sanitarne w Areszcie Śledczym (...), wyposażenie cel, w których przebywał powód, a także ich powierzchnię w przeliczeniu na jednego osadzonego. Świadek dzielił celę z powodem przez dwa tygodnie od 28 lutego 2016 r. Świadek nie posiadał wiedzy o problemach zdrowotnych powoda, zaś wiedział, że powód żalił się na ból zęba i nie skarżył się na problemy ze skórą.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków K. H. i J. P. – lekarzy pracujących w Areszcie Śledczym (...). Zeznania świadków były spontaniczne i przekonujące.

Sąd pominął zeznania M. T.. Świadek do końca kwietnia 2017 r. pracowała jako stomatolog w Areszcie Śledczym (...), leczyla M. C., jednak nie pamiętała dokładnie powoda i jego leczenia.

Jako częściowo wiarygodne Sąd ocenił zeznania świadków M. K. oraz K. K. w zakresie warunków bytowych i sanitarnych, powierzchni cel w Areszcie Śledczym (...) i Areszcie Śledczym (...) w których przebywał powód. Świadek M. K. zeznał, że nie pamięta czy powód się na coś skarżył oraz czego dotyczyły problemy zdrowotne powoda. Wskazał natomiast, że na warunki istniejące w areszcie narzekali wszyscy. Z kolei świadek K. K. zeznał, że metraż celi, w której przebywał z powodem wynosił $3,10\text{ m}^{(2)}$ lub $3,15\text{ m}^{(2)}$ na jedną osobę, zaś jego zdaniem powinien wynosić $4,20\text{ m}^{(2)}$ na osobę. W zakresie pracy ambulatorium świadek wskazał, że albo więźniowie są przebadani, albo przez 3 tygodnie nikogo nie ma. Warstwa ocenna zeznań świadków nie mogła stanowić podstawy ustaleń stanu faktycznego sprawy, ponieważ rolą świadka w procesie cywilnym jest jedynie podawanie informacji o faktach, nie zaś dokonywanie ocen.

Niewiarygodne zdaniem Sądu są zeznania świadka M. D. w zakresie obliczania przez niego powierzchni 3-osobowych cel, ponieważ przeczą temu fakty wynikające z dokumentów załączonych do akt sprawy, jak również zeznania świadków A. D. i K. K..

Sąd odmówił wiary zeznaniom powoda w części dotyczącej metrażu cel, w których był osadzony, ponieważ przeczą temu fakty wynikające z dokumentów załączonych do akt sprawy, jak również zeznania świadków A. D. i K. K.. Podobnie ocenić należało twierdzenia powoda w zakresie wartości odżywczej posiłków, braku opieki dermatologicznej i stomatologicznej, zarażenia go świerzbem czy wszami ubraniowymi oraz złych warunków sanitarnych w łazniach.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 23 kc dobra osobiste człowieka pozostają pod ochroną prawa cywilnego. Zgodnie z art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 448 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone lub naruszone cudzym działaniem, na zasadach przewidzianych w kodeksie cywilnym może żądać, między innymi, zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Zgodnie z art. 444 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Na żądanie poszkodowanego zobowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu. Zgodnie z art. 445 § 1 k.c. w tym wypadku sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa (art. 417 k.c.).

Podstawowym warunkiem odpowiedzialności Skarbu Państwa za naruszenie dóbr osobistych osadzonego lub za szkodę na osobie wyrządzoną osadzonemu jest wykazanie bezprawności zachowania się funkcjonariuszy lub pracowników cywilnych pozwanego. Powód nie wykazał tej podstawowej przesłanki, mimo ciężaru dowodzenia wynikającego z art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c.

Zgodnie z art. 110 § 2 k.k.w. powierzchnia w celi mieszkalnej, przypadająca na skazanego, wynosi nie mniej niż 3 m². Cele wyposaża się w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy zapewniający skazanemu osobne miejsce do spania, odpowiednie warunki higieny, dostateczny dopływ powietrza i odpowiednią do pory roku temperaturę, według norm określonych dla pomieszczeń mieszkalnych, a także oświetlenie odpowiednie do czytania i wykonywania pracy.

Zgodnie z treścią § 28 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 roku w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz. U. nr 152, poz. 1493) cela mieszkalna powinna być wyposażona w łóżko dla każdego skazanego, odpowiednią do liczby skazanych ilość stołów, szafek i taboretów oraz środków do utrzymania czystości w celi. Niezbędne urządzenia sanitarne sytuuje się w sposób zapewniający ich niekłujące użytkowanie, z zastrzeżeniem art. 110 § 3 k.k.w. W myśl § 34 tego rozporządzenia stan sanitarny zakładu karnego, ogrzewanie, oświetlenie i wentylacja pomieszczeń, utrzymywanie czystości przez skazanych, stan i czystość odzieży, bielizny oraz bielizny pościelowej, ilość i jakość posiłków oraz sposób ich przyrządzania i wydawania są kontrolowane przez pracownika służby kwatermistrzowskiej i lekarza lub innego upoważnionego pracownika służby zdrowia zakładu.

Artykuł 102 k.k.w. stanowi z kolei, że skazany ma prawo m. in. do odpowiedniego ze względu na zachowanie zdrowia żywienia, odzieży, warunków bytowych, pomieszczeń oraz świadczeń zdrowotnych i odpowiednich warunków higieny, kształcenia i samokształcenia oraz wykonywania twórczości własnej, a za zgodą dyrektora zakładu karnego do wytwarzania i zbywania wykonanych przedmiotów, korzystania z urządzeń i zajęć kulturalno-oświatowych i sportowych, radia, telewizji, książek i prasy (...).

W myśl art. 105 § 1 k.k.w. skazanemu należy umożliwiać utrzymywanie więzi przede wszystkim z rodziną i innymi osobami bliskimi przez widzenia, korespondencję, rozmowy telefoniczne, paczki i przekazy pieniężne, a w uzasadnionych wypadkach, za zgodą dyrektora zakładu karnego, również przez inne środki łączności, oraz ułatwiać utrzymywanie kontaktów z podmiotami, o których mowa w art. 38 § 1.

Na podstawie dokumentacji złożonej przez pozwanego, a także na podstawie zeznań części świadków Sąd ustalił, że powód był osadzony w celach o metrażu co najmniej 3 m² na jednego osadzonego. Twierdzenie przeciwne powoda nie zostało udowodnione lub choćby uprawdopodobnione.

Brak jest podstaw do przyjęcia, iżby place spacerowe, z których powód korzystał miały powierzchnię nienormatywną lub uniemożliwiająca powodowi odbycie spaceru. Z dokumentów załączonych do akt sprawy wynika, że spaceru odbywają się codzienne zgodnie z godzinowym rozkładem dnia, według planu spacerów.

Powód miał zapewniony dostęp do kąpieli w łaźniach i ciepłej wody. Zarzuty dotyczące niskiego standardu łaźni nie zostały poparte dowodami.

M. C. miał zapewnioną opiekę medyczną, w tym stomatologiczną, stopnia podstawowego i specjalistycznego, adekwatną do zgłaszanych skarg, problemów i objawów. Miał zapewnione bezpłatne świadczenia zdrowotne, leki i artykuły sanitarne. Przyjmowany był zgodnie z harmonogramem przyjęć, a w nagłym przypadku był też przyjmowany niezwłocznie. W każdym przypadku powód na zgłaszane problemy miał udzielaną pomoc adekwatną do zgłaszanych problemów.

Z opinii biegłego nie wynika, iżby w areszcie śledczym powód nie otrzymywał zgodnej z zasadami sztuki pomocy stomatologicznej. Wynika zaś z tej opinii, że stan uzębienia powoda i utrata znacznej części zębów, także już przed osadzeniem, była najprawdopodobniej warunkami genetycznymi oraz zaniedbaniem przez powoda właściwej higieny jamy ustnej. Twierdzenia powoda w zakresie sfalszowania w książeczce zdrowia wpisów dotyczących jego leczenia i wizyt lekarskich nie znalazły potwierdzenia w materiale dowodowym.

Nie zostało potwierdzone zarażenie powoda świądem. Powód zgłaszał problemy zdrowotne dotyczące skóry, co skutkowało konsultacjami dermatologicznymi i zaordynowaniem odpowiednich leków.

Odnosząc się do zarzutu kontroli korespondencji, to zgodnie z art. 8a § 1 k.k.w. korespondencja skazanego pozbawionego wolności podlega cenzurze i nadzorowi, chyba że ustawa stanowi inaczej. Skargi powoda dotyczące naruszenia korespondencji prywatnej, cenzury korespondencji czy zwrotu korespondencji wysyłanej do Ambasady Wielkiej Brytanii w W. były rozpatrywane na bieżąco i powód otrzymywał wyjaśnienia w odpowiedziach na skargi. Również zawiadomienia o popełnieniu przez funkcjonariusza Aresztu Śledczego W.-S. czynu zabronionego było poddane ocenie prokuratury, która odmówiła wszczęcia śledztwa (postanowienia – k. 169-170, 174-175, 177-178).

Powód nie wykazał, że utrudniano mu kontakt telefoniczny z rodziną. Okoliczność, że nastąpiła zmiana operatora telefonicznego, co łączyło się ze wzrostem opłaty za połączenia, nie stanowi o pozbawieniu powoda kontaktu z członkami rodziny.

Kwestia zapewnienia właściwego wyżywienia została szczegółowo wyjaśniona przez stronę pozwaną (notatka służbowa specjalisty Działu Kwatermistrzowskiego AŚ w (...) – k. 99-100) i brak jest podstaw do przypisania Skarbowi Państwa naruszenia jakiegokolwiek normy w tym zakresie. Powód otrzymywał kilka razy dziennie posiłki oparte na zbilansowanej diecie. Powód nie udowodnił, aby posiłki te były złej jakości, czy o niewłaściwej wartości kalorycznej. Odstępy pomiędzy posiłkami, ich wielkości i kaloryczność wynikają z regulaminu jednostki i nie ma podstaw do uznania, że powód miał ograniczony dostęp do racji żywnościowych.

Wobec powyższego, Sąd uznał, że powództwo jest niezasadne i nie zasługuje na uwzględnienie. Z tych względów orzeczono jak w pkt I sentencji wyroku.

Mając na uwadze, że powód jest osadzony w jednostce penitencjarnej, ciężą na nim zobowiązania alimentacyjne i nie dysponuje środkami pozwalającymi na pokrycie kosztów niniejszego postępowania, Sąd nie obciążył M. C. kosztami procesu i kosztami sądowymi, o czym orzekł na podstawie art. 102 k.p.c.